

Díl pátý. Pokračování dvacátého století.

I. Školství do první světové války.

Řídící učitel v Šitboři, Josef Metelka dostal se v červnu 1901 do ostrého sporu s farářem Theodorem Puchtou. Šlo zprvu o chrámovou hudbu. V říjnu 1904 byl zvolen starostou sedlák Josef Lang z čp. 20, který se postavil za učitele Metelku. Farář byl udáván a sám také žaloval /1907/. Proti faráři se psalo v horšovskotýnských novinách. V prosinci 1908 farář onemocněl a v únoru 1909 žádal o pensionování. Farář byl zcela zlomen výsledkem dlouhého sporu a zemřel ve výslužbě 18.5.1913 ve Stráži u Boru. /1/.

V školním roce 1899/1900 bylo v ronšperké chlapecké škole 206 žáků vesměs Němců, v tom 7 Židů. Řídícím učitelem byl František Leberl. Také v roce 1900/01 byli žáci vesměs Němci. Bylo jich 208, v tom 5 židovských. V roce 1901/02 byli 2 Češi mezi 226 žádky. Židovského náboženství bylo 6. Roku 1902/3 byli 4 Češi a 4 Židé mezi 207 žáky. V roce 1903/04 mezi 207 žáky 3 Češi a 2 Židé. Učitel Vilém Chrt dostal 4. července 1904 povolení ke změně jména na "Kurt". /2/.

V roce 1904/05 bylo žáků 224, v tom 2 Židé a žádný Čech, v roce 1905/06 bylo 206 žáků, v tom 3 Češi a žádný Žid. Od 23. listopadu do 10. prosince 1906 byla škola zavřena pro záškrt. Zemřel na něj jeden žák /Václav Purkhardt/ z Hvožďan. V tom roce /1906/07/ bylo 209 žáků, z toho 4 Češi. Následujícího roku bylo mezi 204 žáky 6 Čechů, roku ~~1907/08~~ 1908/09 dokonce 14 Čechů mezi 214 žády. V roce 1909-10 bylo žáků 413, v tom 10 Čechů a 3 Židé.

V roce 1910 byl v Ronšperku založen "Schulverein" který opatřoval i školní potřeby chudým žákům.

V roce 1910/11 bylo žáků 220, v tom 6 Čechů a 2 Židé. Koncem školního roku byl učitel Karel Reimer přeložen do Karlových Varů. Počátkem příštího roku byl přeložen do Ronšperka jako výpomocný učitel Petr Rautschka a v listopadu Tomáš Preywisch. Žáků bylo 209, z toho 5 Čechů a 1 Žid. /2/ V roce 1912/13 bylo žáků 213, v tom 3 Češi a 1 Žid, v roce 1913/14 byli 2 Češi a 1 Žid mezi 214 žáky. /2/.

Expozitura pivoňské školy ve Valtířově byla od 1. ledna 1902 přeměněna na samostatnou školu. /3/

Pivoňská škola měla roce 1909/10 v 1. třídě 73 žáků, ve 2. třídě 54, ve 3 třídě 82 a v exposituře v Hirštejnských Chalupách 68./3/.

V roce 1912 byla zřízena expositura pivoňské školy v Nuzarově. V létě tam pro ni byla ~~novou~~ vystavěna budova za 18.000 K. Stavěl ji zednický mistr Schröpfer z Ronšperka. Základní kámen byl položen 13. května 1912 a vysvěcena byla v září. /3/.

Ve škole v Rybníku bylo v roce 1901/02 celkem 235 dětí. V roce 1910/11 jich bylo 261. Roku 1910 byla od 1. ledna otevřena expositura rybnické školy v Neidu. /4/.

Ve škole ve Štítarech bylo v roce 1908/09 ze Slatiny 31 dětí./5/.

Klášterní škola v Ronšperku přikročila roku 1903 ke stavbě školní budovy. Budova bývalého lihovaru byla zbořena a dne 17. srpna 1903 položen základní kámen pro novou budovu. Po dobu stavby byly 3 třídy v zámku a jedna v chlapecké škole. Jeptišky bydlely zatím v zámku a v domě čp. 201. /6/.

Plány k této budově navrhl architekt Bedřich Kramer ze Znojma. Stavbu provedl zednický mistr Václav Holm z Vlkanova. Roku 1904/05 bylo tu 20 žáček. Pro opatrovnu získány přestavbou starých stájí 2 místnosti. Klášter sice zaplatil stavbu, ale nemohl néstné sále náklady na školu, pročež roku 1911 koupil hrabě Coudenhove budovu od kláštera. V budově byla kaple sv. Karla Boromejského. /6/.

Roku 1913 vyučovaly na této škole:

s. Leontia Lengertová, vedoucí

s. Pulcheria Strečková, s. Edelreda Debačová, s. Reneldis Satinská
/učitelky/,

Anna Wiesnerová, Hermína Bauerová - /výpomocné učitelky/ /7/. Leontia Lengertová zemřela ještě téhož roku 1913. Působila zdě 40 let. Byla pochována na ~~novém~~ novém hřbitově nedaleko kaple. /6/.

Na chlapecké škole byl roku 1913 řídícím učitelem František Leberl, učiteli byli Vilém Kurt, Karel Pauli a Tomáš Preywisch /7/.

Přiškoleny byly Hvožďany, Vlkanov, Bělovice, Zámělič a sv. Jiří. /7/.

Na pokračovací škole učili Leberl, Kurt a Pauli. /7/. Pokračovací škola byla zřízena roku 1900. /8/.

Předsedou místní školní rady byl František Reitmeier, purkmistr. V klášteře byly krom učitelek ještě setry: představená Alfreda Tschernichová, Atalena Leidlmaierová, Assumpta Horvátová, Bonita

Horvátová, Eulalia Posseltová. /7/.

-
1. Liber memorabilem parochiae Schüttwa.
  2. Kronika německé chlapecké školy v Poběžovicích.
  3. Chronik der Volkschule Stockau.
  4. Chronik für die Schule Waier.
  5. Chronik an der Volksschule Schittarzen.
  6. K. Brunner.
  7. Adressbuch 1913.
  8. K. Liebscher.

III. Stav zvířectva v roce 1913.

Polní a lesní zvěř byla z velké části v revírech panství. V soudním okrese rončperském bylo roku 1913 celkem 5838 ha lesní půdy. Z toho patřilo k panství hraběte Coudenhove 2650 ha 22a a k panství knížete Trautmansdorfa 644 ha 50 a 19 m². Coudenhovovi patřily revíry Osov /324 ha/, Pivon /526 ha/, Bernstein /840 ha/ a Dianahof /960 ha/. Trautmansdorfovi patřil revír Hirštejn /468 ha 79 a 45 m²/ a mimo okres kromě jiných i revír Slatina /268 ha 84 a 27 m²/.

Městysy

Ve Vranově bylo 5 koní, 66 hovězího, 3 kozy, 6 vepřů, 230 slepic/a ko-
houtů, 66 hus.

Ve Hvožďanech 28 koní, 183 hovězího, 2 kozy, 36 vepřů, 426 slepic, 75 hus,
26 kachen, 281 jiné.

V Zámeliči 35 koní, 284 hovězího, 11 oslů, 10 koz, 49 vepřů, 744 slepic,
121 hus, 27 kachen, 454 jiné.

V Mýnci 28 koní, 166 hovězího, 10 koz, 2 ovce, 18 vepřů, 681 slepic,
117 hus, 7 kachen, 166 jiné.

V Hirštejnských Chalupách 55 hovězího, 13 koz, 2 vepři, 278 slepic, 18
hus, 6 kachen,

V Meclově 49 koní /to byl největší počet v okolí/, 329 hovězího, 23 kozy,
53 vepřů, 1138 slepic, 220 hus, 60 kachen/největší počet v o-
kolí/, 666 jinéhp/rovněž největší počet/.

V Mnichově 11 koní, 146 hovězího, 35 koz, 23 vepři, 898 slepic, 153 husy,
9 kachen, 135 jiných.

V Načetíně 15 koní, 200 hovězího, 2 kozy, 19 vepřů, 475 slepic, 66 hus,
8 kachen, 261 jiných.

V N. Kremolině 24 koní, 299 hovězího, 7 koz, 92 vepřů, 842 slepic, 157
hus, 222 jiných.

V Korytanech 4 koně, 159 hovězího, 12 koz, 3 vepři, 449 slepic, 80 hus,
88 jiných,

V Rončperku 47 koní, 323 hovězího, 87 koz /největší počet v okolí/, 1
ovce, 48 vepřů, 1290 slepic /největší počet v okolí/, 199 hus,
14 kachen, 273 jiných.

- V Šidlákově 7 koní, 186 hovězího, 1 koza, 538 slepic, 94 husy, 4 kachny, 191 jiných.
- V Hoře sv. Václava 3 koně, 81 hovězího, 7 vepřů, 245 slepic, 61 hus, 8 kachen, 69 jiných.
- V Šibánově 6 koní, 85 hovězího, 3 kozy, 11 vepřů, 214 slepic, 42 hus, 122 jiných.
- V Sezemíně 4 koně, 82 hovězího, 4 kozy, 5 vepřů, 206 slepic, 39 hus, 84 jiných.
- V Šitboři 2 koně, 246 hovězího, 12 koz, 47 vepřů, 835 slepic, 139 hus, 10 kachen, 163 jiných.
- V Pivoni 7 koní, 77 hovězího, 18 koz, 6 vepřů, 475 slepic, 100 hus, 39 jiných.
- V Drahotíně 41 koní, 432 hovězího /největší počet v okolí/, 21 koz, 1 ovce, 76 vepřů /největší počet v okolí/, 772 slepic, 230 hus /největší počet v okolí/, 15 kachen, 473 jiných.
- V Bělovicích 5 koní, 60 hovězího, 48 slepic, 6 hus, 4 kachny, 51 jiných.
- Ve Valtířově 3 koně, 163 hovězího, 32 kozy, 12 vepřů, 599 slepic, 104 hus.
- Ve Sklářích 1 kůň, 90 hovězího, 13 koz, 15 vepřů, 189 slepic, 42 hus.
- Ve Vlkanově 13 koní, 213 hovězího, 14 koz, 30 vepřů, 681 slepic, 155 hus, 15 kachen.
- V Otově 34 koně, 277 hovězího, 6 koz, 38 vepřů, 877 slepic, 153 hus, 14 kachen, 279 jiných.
- V Ohnišťovicích 34 koně, 199 hovězího, 8 koz, 33 vepřů, 681 slepic, 155 hus, 15 kachen.
- Úlu bylo: v Rončperku 54, v N.Kramolině 46, v Mnichově 37, v Mlýnci 42, v Načetíně 22, v Meclově 20, ve Vlkánově 16, v Otově 16, v Ohnišťovicích 16, v Zámělišti 11, v Šitboři 12, v Drahotíně 10, ve Valtířově 6, v Bělovicích 6, v Šidlákově 8, v Korytanech 4, v Sezemíně 2, ve Hvožďanech 1, v Pivoni 1, ve Vranově, Hirštejnských Chalupách, Hoře sv. Václava, Šibánově a Sklářích nebyly včely pěstovány.

III. Za první světové války.

Ve školním roce 1914/15 narukoval z Ronšperské školy učitel Karel Pauli, byl ale superarbitrován.

Purkmistrem v Ronšperce byl až do roku 1918 František Reitmeier, hostinský a zahradník na "Novém světě". Řídícím učitelem byl až do roku 1919 František Leberl a farářem, či vlastně děkanem byl Alois Simeth až do 24. července 1916, kdy odešel, jaa jmenován kanovníkem, načež 29. října 1916 nastoupil jako nový děkan Dominik Šanda, dosavadní farář v Šitboři. Dominik Šanda se narodil 4. srpna 1880 v Černovsi v okrese Prachatice prachatickém. Studoval gymnázium v Č. Budějovicích a maturoval roku 1900. Studoval pak v Praze do roku 1902 práva a poté seminář v Č. Budějovicích. Dne 16. června 1905 byl vysvěcen a knězem od 1. září 1906 až do 1. září 1912 byl kaplanem v Poběžovicích. Stal se pak administratorem v Šitboři a poté až do října 1916 byl farářem v Pivoni, kde byl i starostou obce.

V roce 1915 vyhořela část ysi Skláře i s kaplí a zvoníčkou.

Na podzim roku 1914 a na jaře 1915 přišli do okolí uprchlíci z Haliče, zejména polští Židé. Do Poběžovic samých přišli první uprchlíci již 14. listopadu 1914. Ve městě bylo zařízeno ubytování pro 100 uprchlíků, kteří tu zůstali až do konce války. /1/.

Dne 22.2.1915 přišlo do Ronšperka 23 raněných vojáků, hlavně Poláků a byli dáni do místnosti hotelu "Austria".

V Šitboři a okolí byli uprchlíci z Jižních Tyrol, Italové. Pro ně sloužil 20.8.1915 prvně mše v Šitbořském kostele rovněž uprchlý kaplan Don Germano Rossi z Bretanica. Farářem v Šitboři byl tehdy Josef Fikota, který vedl faru již za nemoci faráře Schwartze roku 1914.

Hostinský Josef Theuerl z Mnichova narukoval k 6. pluku v Chebu a dal se z ruzrušení nad tím přejeti v Mostě nad Litavou 8. ledna 1916 vlakem a zemřel v nemocnici ve Vídni. /2/.

Na vojnu odešlo mnoho mužů. Tak ku př. ze Slatiny Jan Braun z čp. 1, dom. Josef a Karel Braun z čp. 2, Petr Jung z čp. 3, Jan Böbl z čp. 4, Ondřej Wollitzer z čp. 8, František Artin a Václav Helget z čp. 19, František Raab z čp. 15, Antonín Teivor z čp. 16. Josef Steinbach z čp. 17, Josef, Jan a Václav Riel z čp. 25, Josef Tauer z čp. 10. Bylo tedy jen málo domů, z nichž by nebyl hned počátkem války někdo na vojně.

František Raab ze Slatiny zemřel ještě v prvním období války jako první oběť války z této obce v Uhrách na úplavici. Asi v téže době padl střelnou ranou ve východních Karpatech Ondřej Teivor z téže obce.

/3/.

Ve školním roce 1915/16 byl vyslán na výpomoc na Hirštejnské Chalupy učitel Tomáš Preywisch z Ronšperské školy a dne 26.1.1916 zemřel ve stáří pouhých 42 let učitel Karel Pauli. Preywisch se vrátil 17. ledna 1916. Žáků bylo v Ronšperku 233. V roce 1914/15 jich bylo 234, z toho 2 Češi.

V Ronšperce byl v hotelu Austria zřízen špitál pro 60ti lůžky pro lehce raněné. Řídil jej Dr. Wurma. Dne 22. února 1915 přišli první ranění v počtu 23 jak již vpředu bylo řečeno. /1/.

V červnu 1916 přišlo do okolí více uprchlíků z Bukoviny, mezi nimi zvláště železničáři. /2/.

Do konce června 1916 padlo nebo zemřelo ze Šitboře 6 vojáků, z N. Kramolína 11, z Mnichova 9, z Valtířova 10. /2/.

Dne 11. listopadu 1916 byly odejmuty z kostela v Šitboři dva zvony a to největší a umíráček pro válečné účely. Zvonily posledně v 1/2 12. Řídící učitel Metelka byl odveden, ale nenarukoval. /2/

Dne 8. července 1917 našli farář Fikota a řídící učitel Metelka na faře misál z roku 1498. /2/.

V roce 1917/18 byla již velmi citelná drahota. V kronice školy ve Štítrech, psané Ot. Schubertem který tam byl řídícím učitelem, čteme: "Ceny všech životních potřeb stouply do nezměrná. Úřední maximální ceny jsou jen na papíře. Mezi chudým obyvatelstvem panuje hlad. Bohatí lidé mohou si však za peníze opatřiti všecko." /3/.

V roce 1918/19 je tam zápis: "Válka je skončena. Prohraná válka! Stará vlast i dynastie jsou zlomeny. Nová vlast čeká na vybudování." a dále: "Ceny životních potřeb se staly během války / a jsou podnes/ enormní. Stojí ku př.: 1 kg másla 50 K/ v míru 1,60 K/, 1 vejce 1 K 20 h / dříve 4 h/, 1 kg tvarohu 8 K, 1 kg bílé mouky 6 K /dříve 40 hal/. Ve městech jsou ceny ještě vyšší. " /3/.

Rakousko-uherská vláda nařídila 21. května 1918 rozdělení Čech na 12 krajů, z nich 5 německých. Zdejší krajina byla přiřazena ke kraji Cheskému. Toto nařízení nebylo však ve skutečnosti nikdy provedeno. Dne 21. října ustavili němečtí poslanci "Deutscher Nationalrat" a němečtí

poslanci z Čech utvořili 23. října čvanáctičlenný výbor, aby připravil zřízení vlastní země "Deutschböhmen". Dne 29. října sešli se němečtí poslanci z Čech ve Vídni, kde vyhlásili utvoření Deutschböhmen jako zvláštění země v rámci německorakouského státu. Země měla mít prozatímní zemský sněm v Liberci. Ten by zvolil ze svého středu zemský výbor a zemského hejtmana se dvěma ~~nominálními~~ náměstky. Zemským hejtmanem byl zvolen poslanec Pachmann, ale později byl povolán do rakouské vlády a proto zvolen 6. listopadu 1918 Dr. Ledermann.

Do Grafenriedu přišlo 31. října 1918 150 bavorských vojáků, aby hlídali hranice. Dne 4. listopadu byly tam ještě vyvěšeny černožluté prapory na císařův svátek. /4/.

V Ronšperku se ustavil 18. listopadu 1918 "Nationalrat" v čele s notářem Dr. Heidlem. V každé obci se měl utvořit "Volkswehr". Dne 28. listopadu skládalo učitelství a starostové obcí slib do rukou Dra. Heidla. Téhož dne se v Angeru utvořil Volkswehr a "Soldatenrat" za předsednictví Ondřeje Fellnera ze Seegu. Přítomno bylo 60 vojáků. /4/.

Dne 6. prosince 1918 přijel do Ronšperka český vojenský vlak z Horšovského Týna. Volkswehr z Drem. Heidlem očekával na nádraží a dal se veliteli českého vojska k disposici. Volkswehry byly zrušeny. Horšovský Týn byl obsazen českým vojskem již 3. prosince. Oddíl, který obsadil Ronšpetk, čítal 100 mužů. /1/.

-
- 1/. K. Brunner
  - 2/. Liber memorabilium parochiae Schüttwa
  - 3/. Ot. Schubert
  - 4/. Schulchronik Grafenried.

IV. Do roku 1930.

Řídícím učitelem na škole v Ronšperku byl od 1. září 1919 do 31. srpna 1924 Vilém Kurt. Od 1. září 1924 do 30. června 1925 vedl školu učitel Tomáš Preywisch. Od 1. července 1925 do 31. března 1927 byl řídícím učitelem Karel Brunner, který byl od té doby i ředitelem kúru a od roku 1929 pisatelem městské kroniky. Od 1. dubna 1927 do 1. června 1927 řídil školu Tomáš Preywisch a od 1. června 1927 do 28. února 1928 učitel Václav Losleben, od 1. března 1928 do 31. srpna 1930 byl řídícím učitelem Josef Metelka, načež od 1. září 1930 do 1. dubna 1931 řídil školu opět učitel Preywisch.

Starostou města byl v roce 1918 až 1919 Josef Reiniger, cukrář, od roku 1919 do roku 1921 František Reitmeier, pilníkář. Od 6. května 1921 do 17. září byl vládním komisařem který řídil správu města Ludvík Reitmeier a od 17. září 1921 do 14. ledna 1922 byl vládním komisařem Jan Bauer. Od 14. ledna 1922 byl pak zase již řádným starostou /purkmistrem/ Ludvík Reitmeier, který měl vlastní zahradnictví a obchod s uhlím a byl kromě toho i zámeckým zahradníkem.

Ve volbách roku 1930 byli v Poběžovicích

zvoleni: 8 Bund der Landwirte, 6 německých sociaálních demokratů,
5 Wirtschaftspartei, 4 Češi, 4 Gewerbeapartei, 3 křesťanští
casiálové.

Roku 1923 bylo zavedeno v Poběžovicích elektrické světlo. Roku 1925 byly provedeny jako nouzové stavby silnice na Šitboř, Otov, Drahotín a Hvožďany.

V Pivoni byl řídícím učitelem až do roku 1925 Karel Brunner, který v tom roce odešel do Poběžovic. Novým řídícím byl jmenován Josef Maas.

/1/.

Ve volbách do poslanecké sněmovny a senátu bylo v Pivoni odevzdáno roku 1925 hlasů: do posl. sněmovny,   do senátu

Německá soc. demokracie	109	92
Křesťansko sociální strana	24	23
Bund der Landwirte	17	15
Komunisté	5	4
N.S.Arb. Partei	5	3
Deutsche Nationalpartei	6	9
Česká národní demokracie	2	3
Česká sociální demokracie	1	-

/1/.

V německé škole v Otově bylo roku 1919 80 dětí a v pobočce v Novém Pařezově 89. Roku 1924 v Otově 66 a v N. Pařezově 53. Roku 1925 v Otově 61 a v N. Pařezově 56. /2/

Čechů bylo roku 1921 v Poběžovicích 81. Jméno Poběžovice se stalo úředním názvem města vedle jména Ronšperk a německého Ronsperg. Roku 1920 byla v Poběžovicích zřízena Správa ~~Ronšperka~~ provozu ČSD jak o tom bylo již pojednáno v kapitole o železnicích.

Češi se brzy organizovali a tak 16. října 1921 byl zřízen v Poběžovicích Místní odbor Národní Jednoty Pošumavské. Ten se staral hlavně o dosažení stavby vlastní budovy pro českou školu, která byla v Poběžovicích zřízena od 3. září 1921 jako jednotřídní. První dva měsíce ji spravovala učitelka Chadimová ze Stankova, pak až do konce školního roku abiturient plzeňské reálky Honomichl a v roce 1922/23 byl správcem školy G. Komberec. Škola byla umístěna v jedné místnosti v klášteře. /3/.

Náboženství využíval na ní od počátku biskupský viář Dominik Šanda, který byl po celou tuto periodu v Poběžovicích děkanem. /3/.

V roce 1923/24 bylo v české škole 60 dětí a byla proto povolena druhá třída. Protože nebylo možno pro již získat vhodnou místnost bylo po půl roku vyučováno s třídavě po půldnech. V lednu 1924 byla druhá třída umístěna ve vule továrníka Zikmunda Mandlera. Správcem školy byl tehdy Č. Suda.

V roce 1924 v dubnu bylo také započato se stavbou vlastní školní budovy. Pozemek daroval Jan Coudenhove-Kalergi. Stavbu prováděl stavitec Kopta z Horšovského Týna. Slavnost položení základního kamene se konala 1. června 1924. Dne 24. listopadu se již do nové budovy obě třídy přestěhovaly. V prosinci byla v ní otevřena Ústřední maticí školskou i mateřskou škola. Koncem roku 1925 přišel nový správce školy Karel Voborník. /3/.

V tu dobu byl tu poštmistrem V. Gregora, za kterého se roku 1925 provdala učitelka Anna Kosinková.

Slavnost otevření nové školní budovy se konala až 19. července 1925. /3/. V březnu 1926 se odstěhoval z Poběžovic do Postřekova předseda místního školního odboru J. Echtner, který bydlel v Poběžovicích 25 let.

Vytívalci snahou místního odboru Národní Jednoty Pošumavské /NJP/ bylo dosaženo v roce 1927 otevření dvou tříd české měšťanské školy. Ředitelom byl ustanoven Josef Jelínek, učiteli Jiří Kajer /pozdější sběratel chodského národopisu a dudák i spisovatel/ a J. Halíková. Měšťanská škola byla umístěna rovněž v budově obecné školy.

V roce 1928 byla otevřena i čtvrtá třída měšťanské školy. Třetí byla povolena již v roce 1928 a byla pro ni adaptována místnost v domku čp. 256. /3/.

V červnu 1929 byla konána komise, která uznala nutnost pří stavby školní budovy. /1/.

Do obvodu měšťanské školy byla přidělena i obec St. Postřekov.

České školy byly zřizovány i v jiných okolních obcích. Roku 1924 byla zřízena česká škola v Otově a umístěna tam v bývalé hájovně. Jejím prvním správcem byl Adolf Nedvěd. Dětí bylo 11. /2/.

Roku 1929 byla zřízena česká škola i ve Švarcavě. Byla zprvu v podkroví domku v Horní Huti. Prvním rokem měla 8 dětí. Do září 1930 byla pro ni v tomto domku provedena adaptace stavitelem Jiřím Holmem z Poběžovic. V roce 1929/30 bylo v této škole 10 dětí. Při sčítání v roce 1921 bylo ve Švarcavě 6 Čechů, roku 1939 bylo jich již 39. /4/

V Pivoni byla česká škola zřízena již v roce 1925 a měla tehdy 8 dětí. V roce 1927 měla také 8 dětí, v roce 1930/31 6 dětí, z toho 1 dítě z Pivoně, 4 z Valtířova a 1 z brusírny v katastru šitbořském. /1/.

V Poběžovicích byly založeny ještě další české spolky, v první řadě zprvu Místní a později Okresní péče o mládež, jakož i Místní obec Baráčníků a Sokol.

V Šitboři ve volbách do obcí v roce 1929 /15.6./ bylo zvoleno 7 agrárníků a 5 sociálních demokratů. Dne 29.6. znovuzvolen dosavadní starosta Jiří Schürrer. Na podzim byla hlavně v Šitboři a Valtířově epidemie uplavice. Ve volbách do parlamentu 18.4.1920 hlasovalo ve volbě do poslanecké sněmovny v Šitboři 40 pro sociální demokraty, 8 pro křesťanské sociály a 86 pro agrárníky. /6/.

Dne 12.5.1921 se utopil v "Kunzenteichu" 70ti letý měšťan Wartha z Poběžovic pro neproplacitelné válečné půjčky. /5/.

Dne 23.5.1921 vyhořel mlýn v Pařezově. /5/.

Dne 9.8.1925 byl vysvěcen na hřibářově v Šitboři hlavní kříž, věnovaný kostelníkem Janem Kispertem. /5/.

Ve volbách do sněmovny 15.10.1925 bylo v Šitboři hlasů:

Bund der Lanwirte 104, sociální demokraté 29, komunisté 5, křesťanští sociálové 10. /5/.

Dne 29.8.1928 nastoupil v Šitboři nově jmenovaný učitel Jan Robl ze Zdanova. Pocházel z Folmavy a učil v Nemanicích, Mýtnici a Zdanově. /5/.

Ve volbách do poslanecké sněmovny 27.10.1929 v Šitboři dostal
Bund der Landwirte 92 hlasů, sociální demokracie 44, křesťanští soci-
álové 13 hlasů, ostatní hlasy byly roztržitěné. /5/.

Hřbitov v Šitboři byl rozšířen. Dne 10.6.1930 počalo se se stavbou
zdi kolem rozšířené části, dne 14.10. 1930 byl rozšířený hřbitov vy-
svěcen, dne 7.11.1930 kolaudován. První pohřeb na něm byl 17.1.1931. /5

1/. Chronik der Schule Stockau

2/. Schulchronik Schule Wottawa

3/. Josef Jelínek: České školství v Poběžovicích / článek v jubi-
lejní brožuře NJP Poběžovice z roku 1936/.

4/. Školní kronika české školy ve Švarcavě.

5/. Liber memorabilium parochiae Schüttwa.

V. Stav roku 1923.

V Poběžovicích byl přednostou soudu Robert Wollmann vrchní rada zemského soudu. Přiděleni byli 1 auskultant, 2 vrcní oficiálové, 1 oficiálka a 1 dozorce věznů.

Notářem byl Arnošt Přihoda.

Vrchním poštmistrem byl Štěpán Schwarzbach.

Státní paličkovací kure vedla Růžena Kolitschová.

Předsedou okresní správní komise, která byla zřízena toho roku, byl Ondřej Baier, rolník z Drahotína a jeho náměstkem Jindřich Reitmeier kožišník v Poběžovicích. Členů bylo 12, z nich z Poběžovic 4 : Dominik Šanda děkan jako zástupce Čechů, František Reitmeier ~~pilník~~ pilníkář, Jan Zangl tovární topič a Jan Bauer obchodník.

Purkmistrem byl Ludvík Reitmeier zahradník. Členů zastupitelstva bylo 30 a 15 náhradníků. Mezi členy byli i Jan Bauer pokladník spořitelny, Tilmund Mandler majitel živcového mlýna, Dr. Ehm občanský lékař, Jiří Tauer majitel mlýna, Tomáš Preywisch učitel, Erasmus Gebl výrobce cementového zboží, František Breitfelder tajmeník strany německé sociální demokracie, Mořic Klauber, majitel pražírny kávy, Vilém Kurt Řídící učitel a Štěpán Schwarzbach vrchní poštmistr.

Městským tajemníkem byl Albín Loos.

Lékaři byli dva: Dr. František Ehm a dr. Vincenc Wurma.

Lékárníkem byl Mag. Ph. Arnošt Sabathil.

Stavitelé Jiří Schöpfer a Jiří Holm.

Hostinců bylo 14, mlýn 1: Jiřího Tauera. Pila velkostatku. Továrna na papuče Salomona Mandlera/zaměstnáno bylo v tu dobu již jen málo lidí/, koželužna Siegfrieda Mandlera / firma Winternitz/, živcový mlýn Zikmunda Mandlera, 2 hodináři / Josef Zischka a František Held/, 2 cihelny / parní cihelna Františka Krause a cihelna velkostatku/.

Vranov měl 32 domy, 230 obyvatelů, starosta Jiří Šíss. Pila Václava Tauera. Hasičský sbor.

Hvožďany 25 domů, 160 obyvatelů, starosta Jan Tauer. Brusírny skla, Jana a Jakuba Böhma, mlýny Františka Spirka, Ondřeje Urbana a Karla Urbana.

Mýnec měl 46 domů, 300 obyvatelů, starosta František Reiniger. Tkalcovna Jakuba Kapitze, pila Josefa Lenga.

Mýtnice. 35 domů, 250 obyvatelů, starosta Josef Petz . Hasičský sbor.

K Mýtnici patří osady: Novosedly, 13 domů, 72 obyvatelů,
Novosedlské Hutě, 35 domů, 266 obyv.
Hirštejnské Chalupy, 36 d., 262 ob.
Křížová Hut 13 domů, 67 obyvatelů.

Grafenried. 42 domů, 320 obyvatelů. Starosta Jan Reimer. Děkan Michal Ring. Ke Grafenriedu patří osady, Anger, Pila a Haselberg.

Meclov. 96 domů, 830 obyvatelů. Starosta Jan Rubey. Hasičský sbor, Bund der Landwirte, Kleinbauern-und Häuslerverband, Ortsgruppe des Kulturverbandes, Ortsgruppe des Verbandes der Keramikarbeiter.

Zivcový mlýn Westböhmischen Feldspat-und Mineralwerke, živcový mlýn firmy Bratří Drechslerů, obilní a živcový mlýn Martina Pawlika, Živcové jámy a cihelna Jiřího Leberla, Živcový mlýn firmy Ledere et Co.

Farář Jan Schwarz.

Mnichov. 82 domů, 476 obyvatelů. Starosta Josef Urban. Dutscher landwirtschaftlicher Verein, hasičský sbor, Ortsgruppe des Böhmerwaldbundes. Dva mlýny / Josefa Spaderny a Jiřího Becka/.

K Mnichovu patří Steinbühl - 4 domy.

Načetín. 26 domů, 204 obyvatelů, starosta Jan Rothmeier.

Neid. 20 domů, 130 obyvatelů, starosta J. Neumann.

K Neidu patří osady: Friedrichshof, Schnaggenbühl, Franzbrunnhütte.

Nový Kramolín. 45 domů, 280 obyvatelů, starosta Josef Kern. Hasičský sbor, Landwirtschaftlicher Verein.

Korytany. 32 domů, 200 obyvatelů, starosta Antonín Rothmeier. Hasičský sbor, Ortgruppe des Böhmerwaldbundes.

Ke Korytanům patří osada Mladé Korytany - 8 domů.

Sidlákov. 45 domů, 255 obyvatelů, starosta Josef Schäfer. Hasičský sbor, Ortsgruppe des Böhmerwaldbundes. Mlýn Jiřího Bimhaka Buhaka.

K Šidlákovu patří osady: Šibanov, 14 domů, 84 obyvatelů, Land- und Forstwirtschaftlicher Verein.

Hora sv. Václava, 29 domů, 152 obyvatelů, farář Otakar Holub. Ortsgruppe des Böhmerwaldbundes.

Sezemín, 19 domů, 100 obyvatelů.

Šitboř. 58 domů, 360 obyvatelů, farář Josef Tichota. Starosta František Maurer. Landwirtschaftlicher Verein, Böhmerwaldbund, hasiči /založení 1905, Mlýn Josefa Becka. Brusírna skla Oestreicher /z Nemanic/.

Zámělíc. 44 domů, 286 obyvatelů, starosta Josef Riess. Verein zur Hebung der Rindviehzucht, hasičský sbor, Lichtgenossenschaft. Obidní o živcové mlýny Ondřeje Pawlika a Jiřího Eberla.

Pivon. 52 domů, 350 obyvatelů, starosta Josef Schröpfer. Hasičský sbor, Böhmerwaldbund. Pivovar veskostatku /sládek Adalbert Weber/, mlýn Václava Schröpfera.

Brahotín. 74 domů, 520 obyvatelů. Starosta Ondřej Domeček. Hasiči, Böhmerwaldbund, Wassergenossenschaft.

Rybník. 68 domů, 530 obyvatelů, starosta Josef Lang. Hasiči, Böhmerwaldbund. K Rybníku patří osada Bernstein, 17 domů, 150 obyvatelů.

Valtířov. 60 domů, 380 obyvatelů, starosta Wolfgang Prinzl. Mlýn Karla Sokolla. Hasiči, Böhmerwaldbund.

K Valtířovu patří osada Skláře, 19 domů, 100 obyvatelů.

Vlkanov. 58 domů, 360 obyvatelů, starosta Jiří Kronhofmann. Landwirtschaftlicher Verein, hasičský sbor.

Ohnišťovice. 40 domů, 300 obyvatelů, starosta Jiří Girg. Hasiči. Mlýn, cihelna.

Otov. 55 domů, 450 obyvatelů, starosta Jiří Dittrich. Hasiči, Land- und Forstwirtschaftlicher Verein. Mlýn Karla Ubla.

K Otovu patří osady: St.Pařezov, 22 domů, 126 obyvatelů, N.Pařezov, 35 domů, 160 obyvatelů.

Švarcava. 15 domů, 190 obyvatelů, starosta Max Hubatsch. Hasiči. Pošta. Finanční stráž. Ke Švarcavě patří osady:

Dolní Huť, 48 domů, 480 obyvatelů. Böhmerwaldbund.

Horní Huť, 22 domů, 258 obyvatelů,

Paadorf, 19 domů, 160 obyvatelů, cihelna Josefa Paa.

Úředníci poběžovického panství:

Bedřich Till, lesmistr a ředitel,
Alois Striegí, správce velkostatku
Antonín Březina, pokladník,
Jindřich Höret, nadlesní Diana Hof,
Antonín Guldán, lesník Pivon,
Josef Krchnavý, lesník Bernstein,
Emil Arlt, lesník Sv.Jiří,
František Prokosch, hospodářský vedoucí Vlkanov.

Sedlec. 44 domů, 230 obyvatelů, starosta Antonín Ebenhöhn. Verein zur Hebung der Rindviehzucht, Böhmerwaldbund.

Slatina. 38 domů, 185 obyvatelů, starosta Václav Raab. Mlýn Karla Brauna. K Slatině patří osada Horoušany, 20 domů, 80 obyvatelů.

VI. Od roku 1931 do roku 1938.

Roku 1941/32 byly vypracovány plány na přístavbu české školy a konána stavební komise, ale k stavbě nedošlo. Roku 1932/33 přibyla na české měšťanské škole pobočka prvního ročníku. Byl najat byt o 3 místnostech v domě čp. 246. V jedné místnosti umístěna 1 třída obecné školy a v druhé školní kuchyně a ve třetí bydlela učitelka.

Pro hospodářské posílení Čechů na Poběžovicku bylo zřízeno družstvo "Ortoklas", plným názvem "Meclovské družstvo pro dobývání a zpracování živce a jiných nerostů z s.s.r.m. o. v Ronšperku." Družstvo zažádalo Státní pozemkový úřad o přidělení lesní půdy bohaté na živec z velkostatku poběžovického v rámci pozemkové reformy.

Byl mu přidělen revír Osov a státní pozemkový úřad schválil roku 1931 trhovou smlouvu, kterou se dostalo do vlastnictví družstva Ortoklas 125 ha půdy, většinou lesní, se dvorem a bývalou hájovnou - v níž byla tehdy česká škola - v Osově. Družstvo školu podporovalo. Zahájilo dobývání živce kterého pak v následujících letech těžilo asi 200 wagonů ročně a dodávalo jej firmám majícím živcové mlýny k semletí. /Byly to firmy Z. Mandler v Poběžovicích, Bratři Drechslerové v Meclově, Leberl v Zámečíci a Pawlik v Meclově/.

Předsedou družstva byl do roku 1936 Ing. Oldřich Kolář, potom až do nějaké okupace Jindřich Bašta, štábni kapitán ze státního hřebčína v Hosouni.

Vrchním poštmistrem byl po Gogorovi Oldřich Šimák Smolík z Domažlic. Přednostou soudu byl po R. Wollmannovi Dr. Em. Leschner. Velitelem četnické stanice byl od roku 1933 Emanuel Hrach. Lékaři byli Dr. Josef Taller a Dr. Jindřich Gruber.

Byl ustaven český rybářský spolek.

Jako jediná česká politická místní organizace byla utvořena roku 1937 organizace strany agrární. Hlavním organizátorem byl při tom učitel Steidl.

Předsedou místného odboru Národní Jednoty Pošumavské byl do roku 1936 Ing. Oldřich Kolář, potom Ing. František Purhart. Místopředsedou byl stále Josef Melínek, ředitel školy. V jednatelství se vystřídali odborný učitel Jindřich Kajetán Svoboda a traťmistr Václav Šváf.

Předsedou Okresní péče o mládež v Poběžovicích byl stále Josef Jelinek kromě roku 1933, kdy jím byl vrchní poštmaster Oldřich Smolík. Předsedou / rychtářem / Baráčníků byl Josef Jelinek. Starostou Sokola byl Oldřich Smolík.

Dne 20. dubna 1937 v 1/2 l zemřel děkan a vikář Dominik Šanda po delší nemoci. Poslední rok mu vypomáhal kaplan Jan Thema, který se po jeho smrti stal administratorem.

Česká škola ve Švarcavě měla v roce 1931/32 13 dětí. Prvním správcem školy byl od roku 1929 Josef Kanta. Od školního roku 1931/32 Jan Poslední. V roce 1932/33 bylo ve škole 21 dětí. Roku 1933/34 bylo dětí 11 a roku 1936/37 18. /1/.

Dne 3. října 1932 se zastřelil inspektor finanční stráže Vojtěch Pech ve Švarcavě a polovinu svého jména, totiž 60.000 Kč odkázal Ústřední Matice Školské. Roku 1936 /9. února/ byl ve Švarcavě založen místní odbor Národní Jednoty Pošumavské, který měl 34 členů. /1/.

V roce 1937/38 bylo ve Švarcavské české škole zapsáno jen 6 dětí, což způsobila agitace a vyhrůžky. /1/.

V květnu 1938 byly konány obecní volby v Poběžovicích. Byly konány za velké agitace Henleinovy strany. Zvítězila ovšem tato strana Sudetendeutsche Partei. Starostou stal se její předák lékárník Arnošt Sabathil. Češi postavili jednotnou kandidátku a združili se na zbytky hlasů a německými sociálními demokraty. Získali do městského zastupitelstva 3 mandáty /Josef Jelinek, Oldřich Smolík, Ing. František Purghart/, kdežto němečtí sociální demokraté získali 2 mandáty. Ostatní všecky / čili 19/ získala Sudetendeutsche Partei /SdP/. Do městské rady získali Češi 1 zatupce / Josef Jelinek/.

Od roku 1937 byla v Poběžovicích zřízena státní policie, která měla čelit vzmáhajícímu se neklidu mezi Němci. Policie měla 12 členů a jejím velitelem byl Karel Váňa, výborný zpěvák.

Z téhož důvodu byl v Poběžovicích v roce 1937 umístěn oddíl Ozbrojených strážních oddílů železničních /OSOŽ/, jehož členové střežili trati až do Domažlic, Stančkova, Plané u M.L. a Svojšína. Oddíl byl přidělen k zdejšímu Odboru pro udržování dráhy.

V roce 1937 vystavěl řád vedle dosavadní budovy kláštera a dívčí školy novou školní budovu.

Řídícím učitelem na německé chlapecké škole v Poběžovicích byl
do 31. dubna 1931 Tomáš Preywisch a do 1. července 1931 Karel Han-
nakam. Od 1. července 1931 do 1. října 1932 byl řídícím učitelem
Jiří Womes, od 1. října 1931 do 1. července 1932 Tomáš Preywisch, od
1. července 1932 do 1. července 1933 Rudolf Gröbner a od 1. července
1933 byl řídícím učitelem Josef Holl.

Dne 10.8.1933 odešel ze Šitboře řídící učitel Jan Robl do Folmavy.

Dne 6.10.1933 zemřel Šitbořský farář Fikota / narozen 16.11.1878
v Hosíně, knězem od 20.7.1902, farářem v Šitboři od 1.3.1915/ a převe-
zen do Hosína u Č. Budějovic. Administrátorem byl ustanoven Václav
Tlachna, farář v Pivoni. O faru se nikdo neucházel a zůstala neobsa-
zena až do 27.2.1936, kdy tam nastoupil administrátor Martin Wierer
/ narozen 24.2.1900 v Novém Přenově čp. 5, knězem od 3.7.1932, od
1.9.1927 do 1.7.1932 kaplan v Č. Krumlově, od 1.7.1932 kaplan v Žel-
Rudě/.

Řídícím učitelem v Šitboři byl tehdy Karel Wurzberger. Stavitel
Schröpfer z Poběžovic provedl roku 1936 opravu kostela v Šitboři i s
věží, která měla trhliny.

Dne 26.4.1937 vyhořel námm neobydlený dům se stodolou, který stál
hned u fary a byl kdysi postaven na farském pozemku. Ohň vypukl v
1/2 11 v noci.

V roce 1937 bylo v Šitboři zavedeno elektrické světlo.

Na hřbitově postaven roku 1937 nový hlavní kříž a to zároveň jako
pomník padlých. Návrh vypracoval řídící učitel Karel Wurzberger,
práci provedl kameník Hammerschik z Poběžovic. Náklad 4.813 Kč. /2/.

1/. Školní kronika české školy ve Švarcavě.

2/. Liber memorabilium parochiae Schüttwa.

VII. Okupace.

Dne 9. října 1938 obsadilo německé vojsko Poběžovice a okolí, nikoli ale Otov, Pařezov, Vlkanov a Nový Kramolín. Starostové těchto obcí prosili o obsazení. Němci je pak obsadili také. Otov dne 11. a Pařezov 12 října. V Otově konána 17. října školní oslava připojení k Říši. Dne 3. prosince 1938 bylo v obsazených krajích provedeno lidové hlasování o připojení k německé říši. V Otově zněly všecky odevzdané lístky "Ja". Dne 2. června 1939 konán slavnostní příjezd Konráda Henleinova do Poběžovic. /1/.

Počet dětí ve škole v Otově by roku 1940 48 a v N. Pařezově 52, kdežto v roce 1938 byl 42 a 55, roku 1937 49 a 47. Neprojevilo se tedy uzavření české školy v Otově celkem nikterak v počtu dětí školy německé. /1/.

České družstvo Ortoklas v Poběžovicích bylo dáno pod komisařskou správu - komisařským správcem byl jmenován Alois Striegl. Podíly byly převáděny z rukou českých podílníků do rukou německých.

Češi se vystěhovali z celého kraje před příchodem německého vojska až na jednotlivce, kteří se skoro vesměs pak přihlásili k německé národnosti, jako k u. p. v Poběžovicích soudní úředníci Urban a Odvářka, z dráhy topič Váchal, Josef Vadlejch a jiní.

Za okupace byla v Poběžovicích provedena úprava svahu mezi němcovou chlapeckou školou a ppštou dolů k staré radnici a to dvojím schodištěm a parkovou úpravou. Pod nádražím byl zřízen velký barákový tábor "pracovní služby" na pozemcích velkostatku.

V Poběžovicích byly za okupace tyto instituce: Ortsgruppe der NSDAP, Měšťanská škola / v zámku/, Stadtamt, Amtsgericht, Feuerlöschpolizei, Gendarmerie, Deutsche Arbeitsfront /DAF/ v hot "Hubertus" který byl za okupace postaven, Hilfsstelle Mutter und Kind, Motorsturm, SA Dienststelle, NS Frauenschaft, Reichsarbeitsdienst /muž v táboře pod nádražím, ženy ve vile Mandelrově u Živcových mlýnů/, Kreisberufsschule / v české škole/.

Starostou v Poběžovicích po A. Sabathilovi byl řídící učitel J. Zenefels.

Pro okupanty smutný konec války zachycuje výstižně kronika německé školy v Otvově:

V roce 1944 nastal příliv uprchlíků z Berlína a Hamburku, takže otovská škola měla již počátkem školního roku 1944/45 64 dětí.

Ve dnech 11., 16 a 19. února přišli do Otvova uprchlíci z Horního Slezska /125 osob/. V tu dobu bylo tam již také 60 uprchlíků z Maďarska. Celkem bylo pak v Otvově 210 uprchlíků. Dne 19. března 1945 přišlo do Otvova dalších 380 uprchlíků, z nichž bylo 69 z Maďarska a 270 ze Slezska. Od 7. do 14. března 1945 bylo v Otvově přechodně 220 osob, 56 koní a 34 vozů.

Dnem 21. března bylo do otovské školy zařazeno 21 dětí uprchlíků. Normální vyučování které bylo tímto událostmi přerušeno, začalo zase až 3. dubna 1945, ale jen nakrátko.

Pořadní zápis ve školní kronice je totiž již z 20. dubna 1945 a zní:

"Vyučování je rušeno nepřátelskými letadly. Řádné vyučování není možné, protože hukot letadel je slyšet stále, brzo blíže, brzy dál." /1/

1/ Schulchronik Wottawa.

měm VIII. Osvobození.

Po pádu německé moci utvořilo několik Čechů v Poběžovicích prozatímní Národní výbor. Okresní národní výbor byl utvořen ve Stankově. Ten zasáhl po několika dnech do Poběžovic a jmenoval správním komisařem Josefa Springera ze Stankova. Dráha se sadila na stanici přednostu Jiříčka / německý přednost se jmenoval Oppowa/ a později Josefa Kreisingera od 22.8.1945/. Od 4. června 1945 zřídila tu dráha Traťovou stavební správu, jejímž přednostou byl Ing. František Purghart, náměstkem Ing. Jan Sýkora. Z úředníků bývalého odboru pro udržování dráhy byli tu zase Jaroslav Světlík a František Schwarz. Traťmistrem se stal zprvu František Kubík, později Matěj Zdanovec. /Německý traťmistr za okupace se jmenoval Jakobiak o před koncem války uprchl.

Velitelem četnické stanice se stal opět Emanuel Hrach, přednostou pošty byl J. Placatka.

Němečtí nacističtí předáci byli zatčeni a uzavřeni prozatím v soudní věznici. Celkem jich bylo 37 /mezi nimi i Sabathil, Zenefels, Striegl/. Z rodiny Mandlerů se zachránila jen jedna osoba. Vůbec ze zdejších židů jen málokdo válku přežil/ ku př. Ing. Klauber a mlýdý Weishut/.

Dne 19. června 1945 byly otevřeny v Poběžovicích dva první české obchody, Jaroslava Chadima a Aloisie Švábové.

Dne 24. června 1945 byli odváženi zajištění nacističtí předáci do Domazlic, při čemž došlo k nepokojům se strany Čechů. Správní komisař Springer situaci ovládl a vyhlásil stanné právo.

Dne 9. července 1945 byla na schůzi všech Čechů provedena reorganizace správní komise. V čele byl i nadále jmenovaný správní komisař Josef Springer a zvoleni byli členové Ing. Fr. Purghart, Jaroslav Světlík a Jakub Valečka.

Dne 23. srpna 1945 konána ustavující schůze Sokola. Starostou zvolen Ing. F. Purghart, náčelníkem Eduard Myslik /kominík/, náčelníci Jiřina Valentová /úřednice na radnici/. Cvičení zahájily ženy a to 7. září.

Dne 1. října 1945 začalo vyučování v české škole, která byla umístěna v nové / z r. 1937/ budově klášterní školy. Ředitelem školy jmenován odborný učitel Jindřich Svoboda, který zde působil již před válkou.

Dnem 17. listopadu 1945 rozšířena správní komise o další dva členy: Václava Berku / zaměstnanec ČSD/ a Václava Deckera /zemědělec/. Téhož dne nastoupil správní komisař Springer zdravotní dovolenou a

místo něho pověřil ONV vedením správní komise J. Taubenzanzla, dosavadního správního komisaře v Hosouni.

Dne 18. listopadu bylo prvně česky zpíváno v kostele.

Dne 26. listopadu 1945 byl ustaven Hasičský sbor. Starostou zvolen Ing. F. Purghart. Dne 14. prosince ustavena v Poběžovicích Okresní péče o mládež. Předsedou zvolen Ing. Purghart, jednatelem Jindřich Svoboda.

Počátkem roku 1946 byly v Poběžovicích tyto spolky a organizace: Sokol /starosta Ing. Purghart, jednatel Jar. Světlík, náčelník Ed.

Myslík, náčelnice Jiř. Valentová/.

Rybářský spolek/ předseda Ing. Sýkora, jednatel Fr. Schwarz/, Lovecký spolek.

Okresní péče o mládež /předseda Ing. Purghart/,

Sbor dobrovolných hasičů /starosta Ing. Purghart/,

Organizace Komunistické strany Československa /předseda V. Berka/,

Organisace Sociálně demokratické strany /předseda Ing. J. Sýkora/,

Organizace Národně socialistické strany/ předseda Jindř. Svoboda/.

Dne 5. ledna 1946 bylo první představení v nově otevřeném kině / film "Tetička".

Dne 18. ledna 1946 utvořen "Újezdní školní rada".

Dne 24. února 1946 provedeny volby do Místního národního výboru při nichž odevzdáno pro komunisty 199 hlasů, pro sociální demokracii 79 a pro národní socialisty 89. Zvoleno 13 kandidátů KSC / Kaiser, Mainz, Springer, Jankovec, Janda, Decker, Placatka, Volfík, Vaněk, Říha, Wimmer, Berka, Karásak/, 6 národních socialistů /Svoboda, Hanák Vogeltanz, Bílek, Tichý, Řežábek, Světlík/ a 5 sociálních demokratů / Vachuda, Ing. Purghart, Šindelář, Růžek, Vyřral/.

Dne 22. března 1946 konala se první schůze MNV. Na ní byli zvoleni: předsedou Karel Mainz, I místopředsedou Ing. F. Purghart, II místopředsedou Jinřich Svoboda, členy rady: Hubený, Janda, Wimmer, Springer, Svoboda, Bílek, Ing. Purghart, Vachuda.

Dne 26. května konány volby do Národního shromáždění. Odevzdáno 220 hlasů pro komunisty, 84 pro sociální demokracii, 45 pro národní socialisty a 24 pro lidovce. Podle výsledků těchto voleb byl pak také obnoven MNV, který byl dne 25. června následkem toho ustaven takto:

15 komunistů /Mainz, Springer, Hubený, Berka, Decker, Janda,
Sladká, Bílek, Říha, Jankovec, Volfík, Vaněk, Šlajs,
Šubrt, Neumaier/,

6 soč.demokratů /Ing.Purghart, Šindelář, Ochotný, Růžek, Fišer,
Pousek/,

3 národní socialisti /Svoboda, Vogeltanz, Řežábek/.

První schůze obnoveného MNV byla 2. července 1946. Na ní byli zvoleni:
předsedou Ing. Purghart, I. místopředsedou Josef Hubený,
I.místopředsedou Ing. Purghart, II místopředsedou J.Svoboda,
členy rady dále: Janda, Mainz, Neumaier, Volfík, Šindelář.

Dne 20. září 1946 byl ustaven v Poběžovicích Svaz Brannosti. Předsedou zvolen Ing. Purghart, velitelem Jos. Kreisinger.

V říjnu 1946 ustavena Místní osvětová rada, předseda Jindř. Svoboda.

Plzeňský deník Pravda psal v čísle z 24.2.1946, že počet Čechů
v Poběžovicích dosáhl čísla 600, kdežto Němců je ještě 1200. Dne 10.3.
1946 piše, že byla v Drahotíně otevřena česká škola. Dne 31.3. má zprávu
že vedením znárodněných živcových mlýnů a lomů firem Drechsler a Mand-
ler byl pověřen Ing. Dr.Vojtěch/ byl před válkou zaměstnán u fy. Bratři
Drechslerové v Meclově/. Dne 13.12.1946 sděluje Pravda, že v Poběžovicích
a Ohnišovicích jsou již ustaveny hasičské sbory a že v Poběžovicích by-
la založena továrna na dřevěné upomíinkové předměty, že tu ZKD otevřelo
prodejnu a domažlická záložna filiálku. Dne 10. 11. 1946 piše, že k 28.
10. bylo již Čechy osídleno 24 obcí, v tom Meclov /22 rodin/, Ohnišo-
vice /21/, Osová /12/, Poběžovice /24/, Šitboř /26/, Hvožďany /11/,
Načetín /12/, Drahotín /28/, N.Kramolín /20/, Mutěnín /37/, Sedlec /10/,
Slatina /21/, kdežto ze Stankovska bylo osídleno 33 rodin v Záměliči a z
Klatovska 32 rodin v Hostouni. Dne 8.11. 1946 piše, že v Záměliči a
Šitboři jsou již organizace Jednotného svazu českých zemědělců, kdežto
v Drahotině, Meclově a N.Kramolíně se právě zakládají. Dne 27.10. přiná-
ší zprávu, že 12.10. byla prováděna v Sedlci osídlovací akce při níž
bylo vystřeleno zestatku německého sedláka Bohma a zraněn jeden voják.
Dne 20.10. sděluje, že bylo provedeno osídlení zemědělské půdy v Pobě-
žovicích a to 16ti uchazeči. Dne 26.10.piše, že byly otevřeny české ško-
ly v N. Kramolíně a Rybníku jakož i mateřské školky v Poběžovicích a Mu-
těníně. Dne 27.9. referuje o slavnostním přidělení půdy v Poběžovicích
prvním devíti osídlovatelům.